

մասն տեղեկութիւն կուտան եպիսկոպոսական  
Ատենին՝ դրամական գումարին եկամուտներուն՝  
ծախքին ու մնացորդին վրայ, տարւոյն վերջն ալ  
հաշիւ իրենց ամեն գործողութեանցը համար :

ՃԽԱ.

Խնամակալաց դէմ եղած գանգատները իւրա-

քանչիւր վիճակի եպիսկոպոսական Ատենին կը  
տրուին :

Ստորագրեալ

Նախագահ Կայսերական Խորհրդարանին

ԿՈՄՍ ՆՈՎՈՍԻԼՅՈՎ :

## ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ.

Ի ՍԳԱՅԻ ՄԱՀ

ԱՐԲՈՒՆԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ

ՊԵՐՃԱՊԱՏԻՒ Տ. ՆԻԿՈՂՈՍԻ ՊԱԼԵԱՆ,

ՅԻՇԱՏԱԿ ՏԻՈՒՐ.

Հոգոյս ի խոր ազդեան, Ոգիդ տխրական,  
Եւ ի հիւստեամբ բանիցս իմ լեր օգնական.  
Գոյդ նպաստիւք երկունք մտացս ցառալիք  
Առցեն ծնունդդ. զի եմ անգոր եւ ոչ ժիր:  
Տոբ ինձ ողբալ բզրարկարն Արամեան,  
Ձոր անտրտունջ զոնեաց Պալեան Գերդաստան.  
Ա՛ն խորհրդոյս դատն յիշատակ տրտմազեաց  
Խռովի. բզմիտս դրնե փականս իմ շրթանց:  
Իցէ՛նդ սրտիս պարզեր լեզուս ապիկար՝  
Ըզրաղցրագուր բարոյս Վեհիդ անկրթար.  
Ձոյզ ընդ չքնաղ ձրիցն ազնիւ տիրանուեր  
Գորովաշարժ առնուլ աստե՛ն ի պատկեր:  
Մշտագուարր քաղցրիկ դիմացն գեղ ժրպիտ,  
Ազդեր հրճուանս յորբացելոց տրխուր սիրտ.  
Եւ հայեցուած հեղինակ աչաց կարեկից  
Խօսեր զօգցես ի ներքս ի խոր զմբաղից:  
Ձեր բոտ դիպաց՝ թէ տուրս առատ բաշխեր յորդ,  
Թէ աղքատին վշտաց լինէր բաժանորդ.  
Ձի բանկազին կենաց նորին հեշտ արեւ.  
Յերկնից անշուշտ կարօտելոց էր պարգեւ:  
Իսկ ըզմտացն մեծմ հանճար եւ զկորով՝  
Ձոր համազգեացն էր նուիրեալ ի գորով.  
Ընդ պանծալի ճարտարութեանն զեղարուեստ  
Ո՞՞ ժառանգե առնուլ արդեօք ի գովեստ:  
Ընդ սիրասուն հարազատիցն՝ մինչ յաւարտ,  
Առաքինոյ Հօր իւր էր տանն չքնաղ զարդ.  
Այլ այն գունակ մինչ բոլորէր զիւր շրջան,  
Ասող՝ յանկարծ ճրագունք կենացն վաղ շիջան:  
Սապեա անա եւ ցորենոյն հասկ ատոր,  
Մինչ կոր լերկիւր պարարտ զանդին լլնու գոգ.  
Յայնժամ մանգաղ զօգցես անգուր սայրասուր  
Հնձէ գորայն, ցողունքն անդէն ալբին հուր:  
Տես սրտաշարժ ինձ տեսարան. զի եւ մինչ  
Վերնոյն ըզկամս բարօք գիտաց գոյ անջինջ,  
Գորովեցաւ անդ Անմեղին սիրտ անբիժ,

Ձի չուէ յաստեացս բողեալ ըզտնանկն ի բախիծ :  
Անդէն երդմներ զիւր ընտանիս բարեպաշտ,  
Առ տառապեալս միշտ կարեկից գոյ եւ հաշտ.  
Մինչդեռ անդուստ հրեշտակ գուարր նուիրեր  
Առ Սիրելին ըզերկրագեղեցն հրաւեր:

« Աբի, ասէ, ի նոր գնալ ի հանդես,  
« Անձան Արքայն բարեացդ ըզգործ շատ ետես.  
« Հրաւիրակիս կայ վե՛ն պատգամ եւ հրաման,  
« Վարել ըզքեզ յանձնակերտն իւր խորան.  
« Թող աստ ապա ճարտարութեանց քոց շինուած  
« Գոյդ հանճարոյ կացցեն վրկայք. Դու գրք վարձ  
« Ազնիւ սրտիդ փութա առնուլ ի յերկին.  
« Կամարդ անհիմն է զեղաղոյն քան գնոսին » :

Ընդ Ձուարբնոյն ճախրէ հոգին յամպս ի վեր,  
Մինչ իւր Ծնողն ըզման՝ նորին լայր կոծեր.  
Շոփնդն հարաւ. գումեաց եւ ձայն տխրական,  
Հանգեաւ՝ ասեն, Նիկողայոս վե՛ն Պալեան:  
Դու ինձ ներեա շիրմիդ կացեալ առնրեր  
Ողբ սրտառուչ Հանգուցելոյդ տալ ի նուեր.  
Եւ զի ինձ քնար ոչ պակասե տխրաձայն,  
Այնքն անա ընդ իս լացցեն զՔեզ համայն:  
Իսկ իմ մատունք բեւ անըզայ հարցն ոչ,  
Այլ քան ի քնար բող իմ սրտին ի խոռոչ՝  
Ձայն հնչեաց հառաչանաց. ունիմ լար,  
Ձի տրտմութեամբ աղիքս եղն ոլորեալ:

Յաշակերտաց Ռատմնարանի

Մայր-Եկեղեցւոյ

ԵՂԻՍԱԶԱՐ Մ. ՄԵԼԻՓԵԱՆ.

16 մարտ. 1858 ի Կ. Պօլիս.

Ի Գում-Գափուս:

ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ Տ. ԳԷՈՐԳ. — Սերաստիայէն զրուած նամակ-  
ները տրտմութեամբ սրտի կը ծանուցանեն Սերաստիոյ Հայոց  
երեսելինեքն Օտապաշեան Մանուէի Տեսն Գեորգայ ցառալի  
մանր: Այս բարեյիշատակ անձը մեծ յարգ եւ համարում ստա-  
ցած էր իր ազգօգուտ գործերովն ու աստուածամանոյ բարե-  
րարութիւններովը՝ որոց մեջ երախտագետ գովութեամբ կը  
լիշուի Սերաստիոյ մեջ յանուն սրբոց Թարգմանչաց կառուցեալ  
հոյակապ դպրոցը, որ ազգասեր հանգուցեալը իւր քսակէն



շինած է հարիւր հազար դուռուշէն աւելի ծախք ընելով, եւ անոր պայծառութեանն ու յարատեւ բարեկարգութեանը համար անդադար նպաստելով: Ասկէց զատ վախճանելու ատենը տասն հազար դուռուշ ալ նոյն քաղաքին մէջ հաստատուած Սենքերինեան ուսումնասիրական ընկերութեանը շընորհներ է կտակաւ: Նմանապէս բոլոր վանօրէից եւ աղքատաց ալ առատաձեռն շնորհներ ըրեր է: Իւր ամենէն սիրելի փափաքը եկեղեցեաց եւ դպրատանց պայծառութիւնը եւ ուսմանց ծաղկիլը եղած էր: այս նպատակաւ իւր երեք եղբոր որդիներէն մէկը զՊ. Սերորէ: Ռտապաշեան փարիզի Հայկազեան վարժարանը խրկած էր, ուր մինչեւ հիմա կկենայ ուսմունք սովորելու եւ իր հանգուցեալ հօրեղբորը բաղձանքին համեմատ կատարելով կրթութիւն ստանալու, որպէս զի օգտակար անդամ մը ըլլայ Ազգին եւ իւր բարեմամբս: զերդաստանին: Հանգուցեալ Մատենի Տէր Գեորգ իր խոնիմ եւ հանճարեղ վարուքը Սերաստիոյ բոլոր այլակրօն ընակեաց ալ մեծ կսկիծ տուեր է: Վսեմափայլ կուսակալը յատկապէս հրաման ըրեր է մեծահանդէս յուզարկաւորութիւն մը ընելու հանգուցելոյն, եւ մարմինը իւր պալատին առջեւէն անցունելու որ վերջին անգամ տեսնէ զանիկայ: »

(ՄԱՍԻՍ.)

ՏԱՌՈՒՏԵԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖԷՆՏԻ:— Դանուբի նաւարկութիւնը կանոնաւորելու յանձնարարական ժողովին Բ. Դրան կողմանէ անդամ Տաւուտեան մեծարգոյ Կարապետ Էֆենտին՝ Աւստրիոյ, Պաիերի, եւ Վիւրքեմպերկի բազմաթիւ կողմանէ հետեւեալ պատուանշաններն ընդունեցաւ: Աւստրիոյ՝ Ֆրանչիսկոս Յովսէփայ կարգին հրամանատարութեան պատուանշանը: Պաիերի բազին երրորդ պատուանշանը: Վիւրքեմպերկի բազին երրորդ պատուանշանը: (ՄԷՃՄՈՒՅԸ ՀԱՎԱՍԻՍ.)

ՏԱՌՈՒՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ, որ արքունի բժշկական դպրոցին դասատուներէն մէկն է՝ չորրորդ կարգի Մէփտիէ պատուանշանն ընդունեցաւ: (ԴՈՅՆ)

ՄՈՒՏՈՎԱԼԱՔԻՈՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՔ. — Հետեւեալ նամակին մէջ ազնիւ գրողին ազգասիրական ոգին փայլելուն և տուած ազգային տեղեկութեանցը համար արժան կ'համարվմբ մեր ընթերցողացը հաղորդել:

*Գերապախա Աստուածաբալ Տեառն Տեառն Ամբոստայ Վարդապետի Գաբրիէլեան Ազգասիր Սուրբ Հօր,*

*Մախր Սուրբ Աջոյն համբոյր խոնարհութեամբ:*

Միջդեռ յամենայն ճշմարտասիրացն խմբից արժանագով դրուատանաց եւ շնորհակալութեան բանք իբրու ի տառադան տառադանս յամենայն կողմանց մատուցանելին առ ճշմարտասիր Սուրբ Հարսդ ընդ մեծի եւ անընկճելի առաքինութեան եւ ազգասիրական ձերոց հանդիսից, եւ անա յայնմնեռ: եւ այսր համակրութիւն իմն զարմանասքանչ ճմլեցուցաներ եւ զիմ սիրտ կարօզին բերիլ ընդ ձեզ հոգեխառնիլ, եւ զսրտի խմոյ եւ զիմոց հայրենակցաց խոնարհական մեծարանս լիախիտ եւ լիաբերան շնորհապարտութեամբ եւ բարեմաղթութեամբ առ ոռոս բարերար նահատակացդ Ազգիս սփռել տարածել: Բայց սակայն եւ գլխովին յանձնօրից գոյով իմ անցեալ ի կարգ, զի մի ինչ գվայելութեամբ երեսեցայց անցեալ զանցեալ, յաւանայից իմն հարկեցայ ընդ վարագործաւ ունել ըզսրտի խմոյ մինչեւ ցայսօր գեղանդն բոցատիլ ըստ զօգ հրոյն նեկեմայ: եւ անա աստանօր տեսցէ ինձ աշխարհ զանկեղծաւոր սիրոյ մագնիսական զօրութեանն նորասքանչ հանդէս: Զի բեպետ եւ անձանօր յանձն: եւ անարժան գլխովին ընաշխարհիկ ձեր սիրոյ, այսու ամենայնիս խափան եւ ոչ մի ինչ

կարաց արգելուլ զդեմ ունել զմարդասիրութեան ձերոյ առ ի ընդառաջել կանխել, եւ խրախոյս արծարծել սիրարոր կրիցս զգաժմանց ընդ ձեռն համբուրելի եւ անգին յիշատակի Տէրունեան մատենին զոր ընկալայ ձեռամբ յարգի Պարոն Գաբրիէլի Մսերեան: — Հայր իմ, Ազգասիր Սուրբ Հայր, անակնունելիլ այդ հանդիպումն Հայրենականն ձեր սիրոյ՝ յապշութիւն կրեաց գմիսս զլիսովին. եւ զիմը ինձ հնարաւոր ի բան եւ ի մեյան զարժանաւորն երախտագետ մտօք յայտնել ձեզ շնորհապարտութիւն: Մատենն սքանչելի, նոյն ինքն եւ եր իւրովն աստուածախօսիկ ոճիս յարմարեցի: ձեզ շնորհակալութիւնս վայելուցս ընդ մեծի սիրոյ շնորհիլ: Կացցէ այն ուրեմն առ իս յորդոց յորդիս երկրպագելի սիրոյ պանծալի յիշատակ, եւ եւս բուռն հարկց խոնարհական մտօք բերիլ յազգարարութիւն լրոյ իրիք ցնծաւոր բերես ամենայն Հայաստանից, որպէս եւ ձերոց իսկ ազգասիր սրտից:

Ազաբէն ճանաչէ Գերապատութիւն ձեր գնաւքեղաշնորհ Սարգիս Սրբազանն Արքեպիսկոպոսն Անդրեանապօլսոյ, զայն զոր յիշատակեալ էիք նաեւ ի մէջ պատուական Մասեաց Աղանայ անցելոյ ամին. եւ զիտեմք հուսատեաւ րէ ճանաչէք զնա, ըստ որում եւ նորին Սրբազնութիւնն բազում անգամ մեծաւ զովութեամբ յիշէր զգանկալի տեսութիւն ձեր վայելեալ ի Պատրիարքարանն Պօլսոյ: — եւ անա քաղցր է ինձ ժանուցանել զանպայման ցնծութիւն եւ զգոնանակութիւն Հասարակութեան Հայոց Նահանգացս գմանէ, եւ զերախտագիտութիւն նոցա ի դեմս Հայրախնամ հսկողութեան Ամենապատիւ Վեհափառ Սրբազան Պատրիարքին, եւ Ազգախնամ Գերագոյն եւ Հոգեւոր ժողովոցն, զի յայս նուազ շնորհ արարին տարակացելոյ բանաւոր Հօտիս առժամանակեալ այցելութեամբ զայնալիսի ճշնարիտ եւ քաջ Հովիւ մի սրբաբեւ: Որ հոգեզօն եւ իմաստուն Հովութեամբն, այլ եւ վեհանձնական եւ միանգամայն եւս քաղցրարարոյ գնացիւքն՝ սիրելի եւ համօրէն Հայոց Մոլտովալաքիոյ, եւ պատկառելի եւս օտար ազանց:

Սարգիս Սրբազանն ժամանեաց նմա ի քաղաքս մեր ի 13 անցելոյն յունուարի, ընդ հոգեծին որդեայ իւրում շնորհալիալ Տէր Մեսրոպ Վարդապետի, ծանուցանելոյ ձեզ Տիրացոյ Կարապետ Սարկաւազ անուամբ, եւ զրազիլ ի Պատրիարքարանին Պօլսոյ. զորոց առեալ զյուր ուրախաւոր գայտեանն, երկուք ոմանք յերեսելեաց Ազգիս աուրբ յառաջ դիմաւորեցին զնոսս չորս ժամու ճանապարհաւ հեռի ի քաղաքես: Իսկ ապա յերկրորդում աուր լրտեսեալ զգալուստ նոցա՝ արտաքոյ քաղաքին ընդ առաջ ելին ամենայն ժողովուրդն առ հասարակ բազմութեամբ կառաց եւ հեծելոց, եւ հետիոտս գնացիւք: Ընդ որս եւ Ոստիկանութիւն քաղաքիս հեծելազօրօք ոմամբք պար արկեալ եւս սպասաւորեալ շուրջ գլխօք Դորին Սրբազնութեանն՝ հանդարտ եւ հեղիկ ընթացիւք ամին զնա մինչեւ ի դուռն Մայր Եկեղեցւոյ բակին:

Աստանօր յիջանել Սրբազանին ի կառացն, դիմաւորեալ զնա դատուն եկեղեցականաց համակ զգեստաւորելոց՝ ընդ զորդին բազմութեանն եւ հնչման ձայնի զանգակացն խառնեցան եւ քաղցրանուազ երգք մանկանց Գալղոցին. եւ այսպէս հանդիսիս եւ ուրախութեամբ բազմաւ մուծին զնա ի մէջ Տաճարին, ուրանօր համառօտ, բայց սրտառուչ ատենաւորութեամբ եւ օրհնութեամբ աւարտեալ զհանդէսն՝ եմուտ Սրբազանն յիւր պատրաստեալ օրեւանն ի բակ եկեղեցւոյն, ընդունել այցելութիւնս եւ յարգանաց շնորհաւորութիւնս յիւրաքանչիւր դասուց հանդիսականացն:

Յետ կատարելոյ այսմ այսպէս, ապա եւ Քաղաքապետ Իշխան քաղաքիս եւ Մեծապատիւ Հիւպատոսք Գաղղիոյ եւ Աւստրիոյ, որպէս եւ այլ բարձրաստիճան անձինք եկեալ ի շնորհաւորութիւն բարեմաման գայտեանն՝ Դորին Սրբազնութիւնն հանցեաւ առ մէն մի ի նոցանէ երբայ ի փոխադարձ այցելութիւն, եւ արժանաւայել պատուով ընկալաւ յիւրա-